

Barritskovby - Barrithule 1930-50

Barrit-Vrigsted Lokalarkiv 2007

Om denne pjece:

Med denne pjece vil vi fra lokalarkivets side forsøge at give en beskrivelse af Barritskovby og Barrithule - som de så ud i perioden fra ca. 1930 til ca. 1950. Vi vil også prøve, ved at skrive lidt om de personer, der boede i husene og ejendommene, at give et indtryk af det samfund som de to landsbyer dengang udgjorde, så man selv kan sammenligne med de nuværende landsbysamfund.

Pjecen skal ses som en selvstændig del af en større helhed, idet den er lavet som supplement til et arrangement, hvor Barrit-Vrigsted Lokalarkiv dels gennemfører en byvandring, hvor nogle barnefødte Barritborgere dels er konsulteret, dels fortæller om mennesker, bygninger og begivenheder fra deres barndom i Barritskovby eller Barrithule. Endelig vil arkivet efter byvandringen invitere til en kop kaffe og beskuelsen af en udstilling om Barritskovby og Barrithule.

De lokalkendte personer, som vi har trukket på, er Gunni Pedersen, Niels Jacobsen, Johanne Bang, Edith Christoffersen og Lis og Kaj Laursen.

Årstallene, 1930 og 1950, skal opfattes meget "elastisk". I virkeligheden kan man ikke sætte sådanne tidsgrænser. Folk flytter til og fra, de fødes, og de dør. Der kom af og til nye ejere, og virksomheder bliver oprettet eller nedlagt. Der er altså ikke tale om en fast sammentømret gruppe af mennesker, der "tegnede" livet i Barritskovby og Barrithule gennem hele perioden. Pjecens formål er at give et indtryk – ikke at være en fuldstændig beskrivelse – af livet i de to lokalområder i nævnte periode.

Hvis man vil have flere detaljer om et enkelt hus og forfølge dets specielle historie, kan vi i mange tilfælde hjælpe med yderligere oplysninger i lokalarkivet.

Vi er også interesserede i yderligere oplysninger om steder, begivenheder og personer, der har tilknytning til Barrit og Vrigsted sogne.

Barrit-Vrigsted Lokalarkiv har åbent den sidste torsdag i hver måned fra kl. 19.00 – 21.00 – skoleferierne dog undtaget – eller efter aftale. Man kan henvende sig til Karsten Bjerreskov, Skulsballevej 11, tlf. 75 69 11 75 eller e-mail: karsten.bjerreskov@mail.tele.dk og lave en aftale.

Barritskovby – Barrithule 1930 – 1950

I perioden 1930 til 1950 så landsbysamfundene ganske anderledes ud, end det vi kender i dag. Samfundene var en blanding af gårde med karle og tjenestepiger, landarbejdere, der arbejdede på Barritskov, metalarbejdere, der arbejdede på Sigurd Stenhøjs eller Anders Pedersens maskinfabrikker og en række håndværkere og handlende, der drev deres forretning fra husene langs Barrit Langgade. Udstykningerne langs Bagervænget, Dynnesvej og Vangevej var stadig fremtid, og der var ikke nær så mange huse langs Barrit Langgade.

Lokalt mødtes man i Brugsen i Barritskovby og hos købmanden i Barrithule. Hos købmanden kunne man også møde områdets postbude – og spørge nyt – inden de tog ud på deres daglige rute. Man mødtes også på de få større arbejdspladser, som de ovennævnte og Viggo Jørgensens tømrerforretning og savskæreri på grænsen mellem Over Barrit og Barrithule. Man havde fælles interesse i skolen, hvor de syv årgange af børn modtog undervisning fordelt på 3 klasser.

Barritskovby og Barrithule lukkede sig ikke om sig selv, hvilket ellers kunne karakterisere mange landsbysamfund i perioden. Virksomhederne og Barritskov, med de forholdsvis mange ansatte, tiltrak folk udefra, så man i disse sammenhænge mødte andre end naboen og genboen. Man mødtes heller ikke kun i lokalområdet. Kirkegang, krobesøg og større arrangementer bragte folk ud over landsbyens grænser til kirke, kro og forsamlingshus, helt i Over Barrit. Arbejderislættet, der i Barritskovby og Barrithule var mere fremtrædende end i f.eks. Over Barrit, gjorde også at der måske ikke var helt så meget anseelse forbundet med at komme fra disse to landsbysamfund.

Vi har valgt at lade denne pjeces beskrivelse følge byvandringen, der går fra Stenhøj Maskinfabrik i Barritskovby til Anders Pedersens Maskinfabrik i Barrithule.

Der hvor der er brugt parentes omkring den funktion, der har foregået fra huset, betyder det, at det kun er i en kortere del af perioden fra 1930 til 1950, at huset har været brugt til funktionen.

Barrit Langgade 190: (Maskinfabrik/Stenhøj A/S)

I 1946 flyttede Sigurd Stenhøj sin fabrik til produktion af hydrauliske løftere og kompressorer til denne adresse. Den var fra starten gennemrationaliseret, men er siden blevet udbygget og moderniseret i flere omgange.

Barrit Langgade (190):

Til venstre for den vestlige indkørsel til Stenhøj Maskinfabrik lå et hus som beboedes af tidligere skovfoged ved Barritskov, Niels Skjødt/Schytt, og hans datter. Datteren boede i huset til 1973, hvor Stenhøj købte det. Det blev nedrevet i 1986.

Barrit Langgade 191-189:

Her lå to stråtækte huse. Beboerne i det ene var Marie og Johannes Ulbrichtsens. Begge huse brændte i 1947-48. Brandene var forårsaget af gnister fra jernstøberiet, der havde overtaget Stenhøjs gamle maskinfabrik på den anden side af gaden.

Barrit Langgade 191 og 189 før branden i 1947-48

Barrit Langgade 189A: Landbrug

Ejendommen var på 11½ tdl. Laurids Bang købte gården i 1923 og

drev den til sin død i 1991, hvor hans datter, Johanne Bang, arvede den.

Barrit Langgade 188: Landbrug/Sønder Skovgård

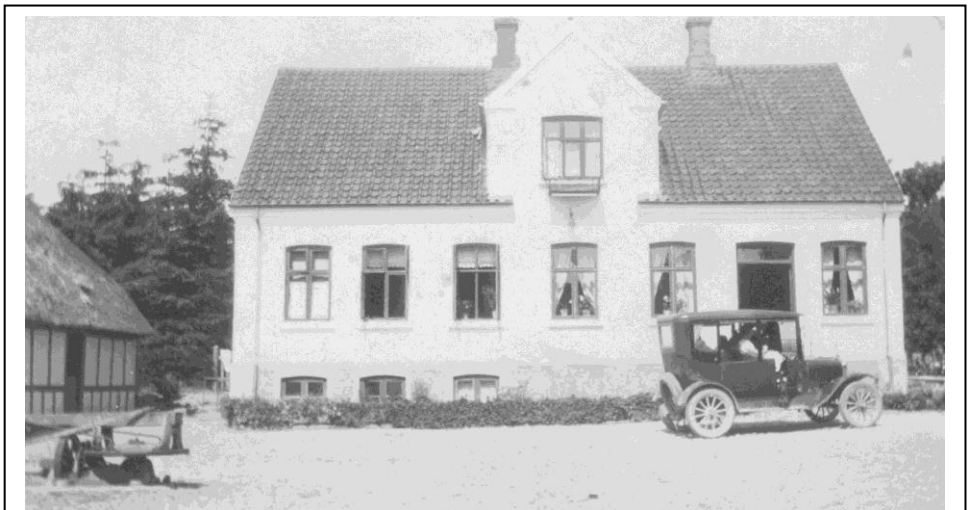
Ejendommen blev fra 1932 til ca. 1950 ejet og drevet af Kristian W. Herlev, der havde overtaget den efter sin far Anders Herlev. Kristian Herlev solgte omkring 1965 ejendommen til Sigurd Stenhøj, der brugte den som kursusejendom og gæstelokale til fabrikken ved siden af.

Barrit Langgade 187:

Landarbejderbolig med 3 lejligheder. Huset blev ejet af Barritskov, der lejede det ud til landarbejdere, der var ansat på godset.

Barrit Langgade 176: Smedeværksted/Stenhøjs Smedeforretning, Maskinfabrik/Stenhøj Maskinfabrik, Jernstøberi/Barrit Jernstøberi:

Sigurd Stenhøj købte i 1917 sin mesters smedeforretning, der lå her. I smedjen begyndte han at lave reservedele til landbruget. I 1929 byggede han den første seriefremstillede hydrauliske autoløfter. Under krigen byggede han trægassgeneratorer, idet kun læger, politi, redningstjeneste o.lign. kunne få benzin. I 1946 byggede han ny fabrik på Barrit Langgade 190, og maskinfabrikken her på B.L. 176 blev til jernstøberi.

Barrit Langgade 174, ca. 1925. Bemærk ”hestegangen”

Barrit Langgade 174: Landbrug/Skovgård

I 1930 købte Olga & Anders Jacobsen gården af Maren & Niels Bjerremann. O. & A. Jacobsen drev gården frem til 1962.

Barrit Langgade 185:

Her havde Stenhøj oplagsplads og et tørvehus under krigen. Huset blev ommuret og lavet til beboelse for fabrikkens ansatte efter krigen.

Barrit Langgade 183: Manufakturforretning:

Helga Stenhøj, søster til Sigurd Stenhøj, drev manufakturforretning herfra i næsten hele perioden.

Barrit Langgade 181/"Bernstorff": Fagforeningskontor/Dansk Arbejdsmandsforbund, brødsalg:

Nora & Niels Nielsen ejede huset til 1941, han arbejdede ved Stenhøj Maskinfabrik. På et tidspunkt overtog Gerda & Georg Nielsen huset. Han drev fagforeningskontor på adressen, og hun oprettede et brødsalg med slikbutik. De solgte ejendommen i 1961.

Barrit Langgade 179

Lis & Chr. Jensen boede i ejendommen i en del af perioden.

Barrit Langgade 181, ca. 1955.

Barrit Langgade 170:

Huset blev bygget i 1930 af Maren & Niels Bjerremann, der boede i det indtil 1962.

Barrit Langgade 175: Murerforretning:

Murermester Magnus Lauersen drev murerforretning herfra i hele perioden og frem til 1965.

Barrit Langgade 168: Landbrug:

Jens Søndergaard købte gården i 1926 og drev den frem til engang i 1960-erne, hvor Lis & Kaj Laursen overtog gården.

Barrit Langgade 173: Klodsmager, fiskemand:

Jens Jørgen Laursen boede her. Han ernærede sig dels som træskomager og dels ved at køre rundt i omegnen og sælge fisk

Barrit Langgade 171: Slagterforretning:

Marius Olsen havde slagterforretning her til 1945, hvor han solgte forretningen til Albert Hyldborg Thomsen, der drev den indtil 1969.

Barrit Langgade 160: Landbrug/Knudsdamme, grusgrav:

Jens Bjerremand Hansen ejede gården frem til 1934, hvor sønnen, Ole Bjerremand Hansen, overtog gården og drev den til først i 1960-erne. Til gården hørte en grusgrav beliggende mod syd ned mod Korsbækdal. Under og efter krigen blev grusgraven drevet af Poul Grysbæk og vognmand Svend Andersen, der var svoger til Ole B.H.

Barrit Langgade 158: Landbrug:

Edith og Peder Christoffersen ejede gården i en del af perioden. De overlod gården til datteren, Musse og dennes mand, Karl Ole Jensen. Ejendommen er nu udstykket til parcelhuskvarter.

Vævergade 2:

Huset er blevet brugt som bolig for uddeleren i Barritskovby Brugsforening i flere omgange.

Vævergade 19: måler aflæser, sygekasseopkræver:

Emil Neve boede her. Han var dels arbejdsmand, men også måler aflæser og sygekasseopkræver, og havde som sådan en funktion, der virkelig bragte ham rundt i sognet – ligesom postbudet.

Barrit Langgade 169: Brugsforening/Barritskovby Brugs, håndkøbsudsalg/Hornslyd Apoteks Håndkøbsudsalg:

Aage Schmidt var uddeler til sidst i 1930-erne. Han blev afløst af Peter Møller, der var uddeler i ca. 10 år. Han var aktiv modstandsmænd under krigen 1940-45. Den næste uddeler blev Svend Aa. Basse, der drev forretningen frem til 1983.

Barrit Langgade 167/”Portugal”: Malerforretning:

Ejler Hansen drev malerforretning fra adressen her. Huset er i dag nedrevet og erstattet af Brugsens tankplads – OK-benzin.

Barritskovby Brugs og Vævergade, 1938 (fra 75-års jubilæumshæftet)

Barrit Langgade 155: Skrædder, Urmager, cykelhandler, radiohandler, biavler:

Skræddermester P.M. Jensen havde forretning her til midt i 1930-erne. På det tidspunkt overtog svigersønnen, Thorvald Madsen, ejendommen og startede forretning og værksted, hvor man kunne få repareret og købe alt fra konfektur til knallerter og radioer. I 1969 overtog Finn Christoffersen forretningen og specialiserede sig i radio, fjernsyn og anden elektronik.

Barrit Langgade 148: Autoværksted/Nymann & Sørensen/Barritskovby Autoværksted:

Chr. Nymann og Jørgen Sørensen købte i 1948 grunden og en ”ty-sker-barak” fra Oksbøl-lejren, hvilket kom til at danne ramme om et mekanikerværksted. De drev værkstedet sammen til 1955, hvor Jørgen Sørensen købte Chr. Nymann ud og fortsatte alene til engang i 1960-erne.

Barrit Langgade 149: Murerforretning:

Murermester Anton Jensen drev murerforretning fra adressen indtil 1956, hvor forretningen blev delt mellem sønnerne Vagn og Svend. Vagn fortsatte på adressen, medens Svend drev forretning fra B.L. nr. 153.

(Barrit Langgade 136): Elinstallatør:

Gustav Mikkelsen byggede huset i 1949. Han var elinstallatør og filialbestyrer for H.P. Knudsen i Hedensted. Han havde et par svende, der arbejdede fast på Stenhøj Maskinfabrik, indtil de – i 1978 – ansatte egne elektrikere.

Barrit Langgade 145: (Damesalon):

Fra 1941 og nogle år frem, blev der drevet damesalon på adressen, mens E.F. Hansen ejede huset. Det blev i 1946 solgt til Sigurd Stenhøj, der ejede huset frem til 1975.

Barrit Langgade 141:

Her boede i en del af perioden Kaj Vestermark, der var bestyrer af Afholdshotellet i Over Barrit indtil 1956.

Barrit Langgade 139: Bagerforretning/Barritskovby Bageri:

Bagermester Johannes Hansen havde bagerforretning på adressen. Han kørte også landtur med hestevogn. Omkring 1950 blev forretningen solgt til Høst Aaris.

Barrit Langgade 137:

Indtil 1939 ejet af Thorvald Madsen. Han solgte til Aage Schmidt, uddeler i Barritskovby Brugsforening.

Barrit Langgade 131-135: Barritskovby Skole:

Lærerne i Barritskovby Skole i perioden var Terkel Nielsen og frk. Hebbelstrup. Skolen blev nedlagt i 1956 efter opførelsen af Barrit Centralskole i Over Barrit.

Barrit Langgade 127-129: Smedeforretning, (vognmandsforretning):

Smedemester Anders Pallesen drev smedeforretning her indtil 1950, hvor sønnerne Christian og Gustav Pallesen overtog ejendommen og drev vognmandsforretning fra adressen.

Barrit Langgade 123-125: Sprøjtehus:

Vest for Barrit Langgade 127 lå "Sprøjtehuset" med byens brand-sprøjte, der blev vedligeholdt af smedemester Pallesen.

Barrit Langgade 121: Landbrug:

Thorvald Juhl ejede gården i perioden.

Barrit Langgade 116-118:

Husene blev opført omkring 1950 som nogen af de første huse Sigurd Stenhøj lod opføre til maskinfabrikkenes medarbejdere.

Barrit Langgade 114:

Skovfoged Christian Nielsen boede her. Han var fra 1928 til 1974 ansat som skovfoged ved Barritskov.

Barrit Langgade 117-119: Vognmandsforretning:

Vognmand Max Pedersen købte ejendommen i 1921. Han begyndte at drive vognmandsforretning med heste i 1936. De blev motoriserede, da han i 1955 sammen med sønnen, Arne Pedersen, købte en brugt lastvogn af vognmand Bertelsen, Barrit.

Barrit Langgade 115: Landbrug:

Frederik Henriksen Bjerremann ejede gården i det meste af perioden. Han overdrog den til sønnen, Henrik Bjerremann.

Barrit Langgade 113: Landbrug, ornestation:

Marie og Albert Nielsen overtog gården i 1923. De overdrog gården til deres søn, Martin Nielsen, der også drev ornestation fra adressen.

Barrit Langgade 107-109: Handelsgartneri, (elinstallatør):

Gartner Niels Peder Anton Smedskjær, "Anton Gartner", gift med Sigrid – "Sigrid Gartner" – overtog gartneriet i 1926 efter Antons far, Niels Smedskjær og drev det frem til 1972. Gartneriet var et handelsgartneri, bestod af både drivhuse, frilandsgartneri og en frugtplantage i Staksrode.

Elinstallatør Gustav Mikkelsen og hans hustru Olga boede her i perioden 1943-49. Han drev elinstallationsforretning, bestyrer for H.P. Knudsen i Hedensted, indtil deres hus på Barrit Langgade 136 stod færdigt.

Lykkevej 1:

Karl Sofus Hansen – alm. kendt som "Karl Knudsen" – overtog gården i 1928 efter sin far, Hans Knudsen Hansen.

Barrit Langgade 105: Landbrug/Ellegård:

Julius Rasmussen ejede gården fra 1919 og drev den indtil Anders Pedersens Maskinfabrik i 1962 overtog ejendommen for at kunne udvide fabrikken.

Barrit Langgade 102: Smedeværksted, maskinfabrik/Anders Pedersens Maskin- & Specialfabrik:

Anders Pedersen købte grunden i 1938 og opførte bolig og smedeværksted. I starten var reparation af landbrugsmaskiner og installation og reparation af centralvarmeanlæg som vigtigste arbejdsopgaver. Men ret hurtigt begyndte de at producere elhegn, roeskærere, roetørvaskere og kartoffelkoger-anlæg.

Barrit Langgade 98: Landbrug/Fredelund:

Dagny og Niels Chr. Nielsen overtog gården efter hans far, Jakob Nielsen, i 1928 og drev den i perioden.

Barrit Langgade 103: Landbrug:

Niels Jørgensen overtog gården i 1898 og drev den helt frem til 1956.

Barrit Langgade 96: Købmandsforretning:

Niels Chr. Nielsen overtog forretningen i 1924 og drev den helt frem til sidst i 1960-erne. Der var også ESSO-benzinstation ved forretningen.

Barrit Langgade 99:

Her boede muerarbejdsmand Alfred Mikkelsen i perioden.

Barrit langgade 97: Savskæreri, tømrerforretning, lillebilforretning:

Peter Guldhøj drev både savværk, der blev drevet af en vindmølle, tømrerforretning og lillebilforretning på adressen til 1941. Tømrermester Viggo Jørgensen overtog ejendommen og drev den videre som tømrerforretning med meget nybygning til først i 1960-erne. Efter flere salg blev ejendommen overtaget af maskinfabrikken HA-CO i 1984.